

HRVATSKI LIST

izlazi svaki dan osim nedjelje pošilje podne u Pulu u nakladnoj tiskari Jos. Krampton, Trg Gustava I. gdje se nalazi tiskara, uređništvo i uprava lista. Za uređništvo odgovara odgovarajući Josip Halz. Preplatna broj 58. Broj pojedinačne štetalnice 36.615. Pretplate iznosa 2 K 40 h mjesečno, 6 K tromjesečno, pojedini broj stane 6 helera. Oglase računsa se po 20 h jednostupni petredak (3 mm).

Godina I. Pula, ponedjeljak 13. rujna 1915 X Broj 64.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

11. septembra. (D. u.) Službeno izvještaj: Rusko bojište. Nase Navale u Volhinji napreduju. Deonina Gorinu u nasem je posjedu. Kod mopolja kusaši su Rusi jakim jurisem odrijeli u pozicije savenzika. Neprijatelj je odnijeh uz teške gubitke. Dalje on je uzeli samo našu frontu na Serctu i na visinu istočno Stripa pred nadjenim neprijateljskim silama. Sjeveroistočno i istočno Bučata prošao je dan. Na visinama zapadno dolnje Seuta u toku je žestoki boj. Istočno ušća i na besarapskoj granici položaj je promijenjen. Na litavskom bojištu zauzeli su naše čete na juris žilavo braneće Alba, zapadno Kosova.

Talijansko bojište. Od dulje vremena razvilo je neprijatelj topništvo jučer za prvi put opet svoje zivalno napredovanje na cijeloj primorskoj fronti. Naprav južozapadno od sjedku visoravnj Doberdoia pošla je dan vijek odnijeh više nasrtaja neprijatelja na izloženi dio visoravnj. Na litavskoj fronti navalije Talijani jučer pošilje podne i danas u prostoru zapadno Monte Piana sa skupinama u jakosti jednog bataljuna uzaludno u naše pozicije u dolini Popena i u području Kristala.

Njemački ratni izvještaj. Berlin, 11. septembra. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Na Hartmannweilckenau uzdržali smo jarke što smo ih dne 9. septembra izjurisli napram dvjema francuskim navalama. Istočno bojište. Vojna skupina Hindenburgova. U bitkama južno Friedrichtstadta i istočno Vitkimerca zarobili smo 1050 Rusa i oteli 4 pušasta stroja. Na fronti između jeziorja i Zelve Rusi se tvrdokono opiru. Skideli i sjeverozapadno odavle ležeće Njerkuse osvojeño je bilo iže tako u borbe naginjale sada smo sada tamo. Izjurisana je i Lavna. Vojna skupina bavarskog princa Leopolda. Navalna na neprijateljske pozicije na Zelviandj napreduje. Izvojsili smo na pojedinih mjestima prelaz preko Zelvianke. Zarobljeno je 2700 Rusa i otele dvije strojne puške. Položaj vojne skupine Mackensenoa je nepromijenjen.

Jugoistočno bojište: Njemačke čete vojske generala Bothmera odbile su žestoke protunavale neprijatelja uz teške gubitke za njega i zarobile 300 Rusa. Berlin, 12. septembra. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište. Na velikom djelu fronte zivalna djelatnost topništva. Neprijateljska jletala hucise jučer rano bombe na Ostendju. Nije nastalo nikakve štete niti je bilo ljudskih žrtava. Preko noći obasuti su dokovi Londona i okolice sa vidnim uspjehom.

gledajte sami, milostivi gospodine, na, gledajte sami! „doda pružišti preda se ruke. „I oči me izdale. Kad ostariš, dodje na te svaka bijeda, popcorn sav na sve strane. Plela sam ja čarape za strane, sivala do božjega mraka. Ali čim si bliže grobu, tim se više kočiš, dok se čisto na vijekje ne ukociš. Pak, du došle i mašine, ne treba nego nogom gurnuti kotić, pak same šavaju, i dok sam ja rukom sivala jednu kosulju, našla je mašina i tri i četiri, u novaca za takvo sivalo nijesam našla, jer dakako ne bih bilo ni s mašinom; sad kad sedamdesetu na ledjih nosiš, ne pomažu više ni kotaci! „Sedamdeset Vam je godina? „I četiri mjeseca. Proslaga Miholja bilo mi je ravno sedamdeset.“ „Dobro. Gledat ćemo, da Vam općina naknadu, što ste po Žirovincima smrti izgubili.“ „Oh ljubim Vam što puta ruke, milostivi gospodine!“, viknu stara pjesnustv dlanima i hujede poseguti za mojim rukama, da jih poljubi. „Pustite!“, odvratih uzamknusti, „ali zbija, moim Vas, recite mi svoje ime, da ga zabilježim, jer ga moram pred godopodom spomenuti!“

Istočno bojište. Vojna skupina Hindenburgova. Na fronti između Dvine i Mereca na Njemenju borbe zahvatise na pojedinih mjestima veći opseg. Bilo je ponovno zarobljeno 1800 momaka i zaplijenjeno pet strojnih puška. Između jeziorja i Njemenja trajahu sav dan tvrdokone borbe. Tek jutros rano prestao je neprijatelj, da se dalje odupire, te biva progoneño. Na Zelviandj bile su neprijateljske linije na više njeze probjene. Neprijatelj izgubio je 17 časnika, 1946 momaka i 7 strojnih puška. Ruska je garda bila jučer sjeverozapadno Vnje napadnuta i bačena. Vojna skupina bavarskog princa Leopolda. Navalna je skupina hvarskog princa zauzela u uskom sudjelovanju sa desnim krilom Hindenburgove vojne skupine neprijateljske pozicije istočno Zelve. Također kod Košele je Zelvianka pregazana. Vojna skupina Mackensenoa. S obje strane ceste Berca-Kartuska-Kosov-Slonim bačeni su neprijatelj. Zarobljeno je 2759 momaka i zaplijenjeno 11 strojnih puška. Na železničkoj pruzi u pravcu Pinski bilo je danas obnoć zauzeto naslućenim napadajem nekoliko predpozicija. Jugoistočno bojište: Na jugoistočnom bojištu bile su dalnje navalne Rusa suzbijene uz teške gubitke po neprijatelja. Vrhovna vojna uprava.

Neuspjeh ruskih hidroplana. Berlin, 12. septembra. (D. u.) Službeno se javlja: Prije por... „ava...“ je više ruskih hidroplana na njemački krstis pred Vindavom sa osam bomba, koje promašise cilj. Jedno neprijateljsko jletalo bi oboreno je dovedeno u Vindavu. Posada, dva ruska časnika, zarobljena je. U zaljevu Sarosa. Berlin, 12. septembra. „Berliner Tagblatt“ piše: „Pošto se akcija vodi od juga prema sjeveru, pošao sam — tako je izvajio dopisniku lista general Liman — do najsjevernijih pozicija u zaljevu Sarosa. Došao sam u najrednije jarke, te sam bio udaljen malo stotina metara od neprijatelja. Ovaj je dio za neprijatelja najgori, jer je vrlo strmovil. Ovdje su Englezi izgubili dne 15. augusta 4000 vojnika. General Liman von Sandess izvajio je dalje, da se nećeš na boji, pa neka dodju Talijani ili Englezi. Ovdje se istotako ne će postići nikakavli uspjeh kao ni na moru.“

Odstup velikog kneza. Stockholm, 12. septembra. Došlo je, što je moralo doći, ono, što je moralo biti izvedeno pred dva mjeseca, kad je bio Ruski imenovani zamjenikom generalissima. Odstup velikog kneza nije za petrogradske salonske krugove neočekivana vijest. Već više sedmica nazivili su

„Tad zadržta starica, kan da ju je netko bočno u sree. Poniknu, porumeni i čusak ne izgorevo ništa. Reč bi da ju je slid bilo izdri ime.“ Napokon podignu glavu, nagnu tijelo prema imeni i sapnu, da si ju jedva čuti mogao, jednim dahom: „Amalija plemenita Lenic Remetinska. Lenush se nešto na to ime, na tri plemićki predikat, razumjeñje ozkoje oklijevanje, ali ne opazi ništa. Dakle stara plemićka, litavska kći pod krovom! Brzo napisah molbenicu za potporu te joj rekoh, nekma potpiše. „Ne znam“, odgovori Amalija krećući glavom i smijeseći se sladogorko, „znala sam, zaboravila sam. Duga su to jletla. Bože moj, a nijesam imala komu pisati. Oh, bi da i nijesam nikada ni pisati znala, bolje bi bilo po me. Štampano još ajde čitam po danu na oćali; pri svijeći ne vidim ništa, pak i onako mi ne treba godovno nikada svijeće. To Vam je dan danas skupa roba. Staviti ću kriz, milostivi gospodine, i reć će dosta blii.“ „Dosta!“, rekoh pruživ joj pero, da ga se dotakne, što ona učini sa dva prsta ali nekako ločajivo, kan da vragnu godaje dušu.

ga u Petrogradu „živim mrtvacem“. Car je preuzeo vodstvo samo za to, da makne velikoga kneza. Tko će biti faktični vojskovođa, još se ne zna. Osim toga javlja „Vossische Zeitung“ iz Stockholm: „Sa upućene se strane saznanje, da je mjesto vrhovnog zapovjednika ponudjeno Ruski u, koji ga je odbio plitkim obrazloženjem, da imade bač došla posla sa obranom Rige, Helsingforsa i Petrograda, osim toga nije njegovo araljeje doraslo naporiima jednog vrhovnog zapovjednika.“ Za sada će valjda general Aleksjev kao novimenuvani poglavica složera upravljati vojničkim operacijama. K prethistoriji odstupa se još saznanje: Već poslije pada Brest-Litovsk a zamolio je sam veliki knez, da se ga riziše službe vrhovnog zapovjednika, ali istom poslije pada Grodn a predložio je car na stvar u jednoj osobitoj sjednici u ministarskom vijeću na rješjenje. Imenuju se tri moguća „buduća muza“ Krivosejin, Polivanov i Rodzianko, koji su ih suglasno izjavili, da bi predsjedništvo ministarstva samo pod uvjetom preuzeli ako će veliki knez Nikolaj položiti čast vrhovnog zapovjedništva, i ako će car trajno na fronti ostati. Na valja ovdje još jednom naglasiti, da je veliki knez dobrovoljno ili barem bez prigovora otišao, što je vajda prvi njegov razumni korak za vrijeme ovog rata.

General Ruski generalissimus. Stockholm, 12. septembra. U krugovima četvornog sporazuma se tvrdi, da je car samo nominalno preuzeo u ruke vodstvo, te niti ne će stalno boraviti na fronti. Faktično vodstvo leži u rukama generala Ruskija, koji osobito car podupire. I dalje su promjene u ruskoj vojsci na vidiku. Silinski i Kuropatkin bili će nasoro imenovani na važna mjesta. Iza talijanske fronte. Lugano, 12. septembra. Milanski listovi ne donasju nikakva komentara k odstupu velikog kneza, jer ne znadu kakro bi stanovite zauzele. Cadorna javlja, da je ofenziva u Cadore obavustavljena. To znači: Nasa je navalna slomljena. — Akoprem „Stampa“ javlja, da posjet Jofreva nema ništa sa ratom u orijentu, misla milanski listovi posve protivno. — „Avanti“ priprijetje razgovor sa tajnikom „Confederazione del Lavoro“, Rinaldom Rigola koji se tužio na vladu radi neradnosti liste napram radništvu. Život je dneveno skupljen, i posljednje rata čisti osobito radnički puk. U Engleskoj, Francuskoj i Njemačkoj učinilo se u ovom pogledu mnogo, u Italiji ništa. — Zadnje ministarsko vijeće raspravljalo je o izvanjskoj politici, koja je u svezi sa Jofreovim posjetom, onda se mjerama, što se imaju poduzeti u „oslobodjenim“ zemljama, o ponovnom otvorenju škola. Osobite mjere poduzele su za opremu vojnista budućne zime. — Sonnino je u zadnje vrijeme imao pogo-

„Tako, sad je sve u redu“, završih složerivo artiku. „Sad mozte kuci ići i mirno spavati, a kad izjize za Vas dobra odluka, poručiti ću Vam.“ Stara se podignu na moj poziv. Upruči oči u me, gledala me je tako miho i plaho, kan da me jošje za nešto umoliti želi. „Gospodine!“ šapnu stidno, „hoće li mnogo gospode pri tom biti, kad se bude čitalo moji instancija?“ „Ne će, samo tri, četiri gospodina.“ „Ho će li se moje ime u novinama štampati?“ „Ne će, gospodjice Amalijo, ne bojte se!“ „Hvala Bogu!“ uzdahnu staru djevica, stavivši desnu ruku na prsa, kan da joj se zbija kamen s prsiju odvijco. Zatim se dignu na odlazak, reč bi čisto vedra i vesela. „Bog Vam platio sto puta Vasu muku, milostivi gospodine“, propenja i poče se čudnovito klanjati glavom i pribagivši ometi tijelo, da je ono unakovo vježanje opet silovito treptilo. Tako uzmišac klanjajući se prema vratima idući natraske, da mi ne okrene ledja, a pri tom je svejednako govorila: (Dalje slijedi.)

AUGUST ŠENOA. Kanarinčeva ljubovca. (Dalje) „Daa“ — reče hiro — „kada mi je ono Liza rekla — znate za magistrat — vinulo mi je u glavi — sjehili se na Vas — znate od odati, kad ste nam kuću osvojili htjeli — drugie dakle dobivaju — moše cara — caricu — sve prince; ja koja ne mogu — mene je, vjerujte, sram. Sve mislim, da ima još sromošnijih od mene. Zašto da im preotmem tu mrvicu? Da imala sam došle dosta. I Bog i duša, nikad nijesam nikoga molila za krajcuju, ali varoškoj gospodi dosadajvala. Ali sad — sudi, sklopi starica ruke, i pogleda mi dvojno preda se, „sad je konaj kraj, sad se utapjam. Oprostite, milostivi gospodine, sram me je, voljela bih propasti u crnu zemlju, ali —“ „Ruzumijem Vas, draga gospodjice! — širite se. Vi tržite pomoć na ruku, dokovu sirote po gradu dobivaju. Dobro. Zato bi Vas sram bilo? Toliko ste golina u Zagrebu. Ostarije si, nemate se mi prehranili, za posao su Vam se ruke ukocile.“ „Da, da; Ukocile, Boga mi ukocile. Na

vore su stranim diplomatima između ovih dugi razgovor sa rumunjskim poslanikom knezom Ghika.

Talijani odbijeni.

Beč, 12. septembra. (D. u.) Iz stana ratnih dopisnika se javlja: Kod San Marka di Castrozza bile su jučer dvije bilke patrolja, koje su za svu vršile sa uspjehom. Jugozapadno Kreuzberga potpunoma se izjavila talijanska patroljska navalna proti Rotwaspitze.

Pali talijanski časnik.

Beč, 12. septembra. (D. u.) Pukovnik Romano Romazzi iz Reggio, major Francesco di Palma iz Cosenze i stropski liječnik Silvio Gittolini pali su.

Turska u Tripolisu.

Carigrad, 12. septembra. Talijanske su se čete povukle do same obale. U rukama ustale nalaze se tri krajevi. Posud se vije turska zastava. Italija ima još zapošledno samo gradove Tripolis, Bengazi i Derna. Pošto dolazi u ove gradove živez samo iz Italije, skupčea je uzasna. Položaj je za Talijane zdojvan.

Balkanski kaleidoskop.

Lugano, 10. septembra. Talijanske novine donasaju ovo: Dok „Reuter“, javlja da je Srbija primila sve predloge entente, „Corriere della sera“ to oprovrgava. Profirno se tome sada ulažu velike nade u Rumunjsku, koja bi se imala složiti sa Bugarskom, pa čak i sa Grčkom, Venicelozos i veli, da će i u komori malo goroviti.

Bugarsko-turski ngovor.

Sofija, 12. septembra. Prefekt bugarskog pograničnog kotara Haskovo i vali Drinopolja dobili su nalog, da izvedu u detaljima ugovor o predaji turskog područja. Granica ide uz rijeku Tundžu do Marice te prekoračuje nekoliko kilometara južno Drinopolja Maricu, ide dalje do istočne strane usēja rijeke, tako da će Enos biti bugarski. Na početku od blizu Drinopolja do Soflija je zona istočno Marice široka 2 km, a od Soflija do Enosa proširuje se na njestima do 8 km.

Radoslavov je izjavio, da se Bugarska radi odstupa ovog područja nije nspnam Turskoj u ničem obvezala, nego je ovu odstelu primila za dosadašnju neutralnost. Prama izjavi Radoslava, Srbija nije još ententi dala nikakva odgovora.

Područja, što ga Turska odstupa Bugarskoj preuzet će se skorih dana. Prama raznim vijestima, što su stigle ovamo čini se da će ententa obustaviti daljnju akciju sa Dardanelima. Ugovor za živez, što se ga kupilo u Dedegaču na koncu septembra za englesko-francuske čete na Dardanelima odbijen je. S ovim je u savezu vijest, da je Italija konačno otklonila svoje sudištonstvo na Dardanelima.

Grčka trgovina.

Pariz, 12. septembra. „Echo de Paris“ javlja iz Soluna: Grčki ministar trgovine vodi pregovore sa Bugarskom i Rumunjskom vladom, kako bi se transportirala trgovina u Grčku preko Soluna. Grčka bi na ovaj način mogla dobiti potrebno žito iz Bugarske i Rumunjske.

Položaj na sjeveru.

Nakon uspješnog i važnog napredovanja savezničkih četa u Rusiji jest tvrdjavni trokat zadnje uporište potisnutih Rusa, razdijeljen u dva dijela. Nesamo, što je uzeto Dubno, već su saveznici napredovali do gorjje Ikve napram Novu-Aleksinjsku. Čete Ojka-Metelno-Maskov-Iranie spajaju sada obije naše proganjajuće vojske, gdje će se u kratko vrijeme odigrati važne bitke. Prama napredovanju savezničkih četa očekivati se mora, da će se uskoro isprazniti prostor tvrdjavog trokuta.

Na crti Trembovla-Tarnopol traja borbe, te su sve neprijateljske navalne dosada odbijene, kaost neprijateljske protunavale u kulu Sereta. Zapadno Trembovla u toku su tvrdkorne borbe. Sjeveristočno Jaslavde preokracile su r.še čete Ružanuki i Orin. Na rijeci Stubiuelj bačen je neprijatelj preko nizine ove rijeke između Rude i Zerečka. Istotako napredovali smo od Zaloča u jugoistočnom smjeru na Zharaz.

Njemačko su čete dospjele do sela Buceniova, koje se nalazi na željezničkoj pruzi Kozova-Ostrov.

Najžešće borbe traju na srednjem Seretu. Mnogo je ruskih sila skupljeno za padno ove rijeke, te su se razvile borbe, koje još traju.

Gospodarski pregled.

Meso.

U Tirolu.

U Tirolu su takodjer uvedene maksimalne cijene. Zbirna se kupuje za vojništvo putem pokrajinskog gosp. vijeća. Ne smiju se izvesti krave za plemo, koje se nalaze u iskazi živinogovjernih združga. Živina za plemo se uopće šteti. Cijena je za svaku živinjin, ljudi vo, krava ili tele, debele ili suho, mlado ili staro: 2 K za 1 kg više težine. Zapojedništvo domobranstva u Tirolu, odreflelo je, da se živina smije izvesti, ako se službeno dokáže potreba. Životinjski list mora izdati samo zapojedništvo domobranstva ili namjesništvo.

U Nizozemskoj.

U Nizozemskoj je zabranjen izvoz suhe svinjetine. Ovo je meso dolazilo i u naše pokrajine. Sada ga nekoliko vremenena ne će biti, iz Nizozemske se smije izvažati sir, nu najviše 70% svega proizvođa, a ne više 80%, kako je to dosada bilo. Inače ima lano mnogo sira. Gore je drugdje.

U Francuskoj.

U Francuskoj se je broj govoda umanjio za najmanje 2 milijuna glava, među ovima 600.000 krava.

U Danskoj.

I u Danskoj vladaju iste poteškoće. Broj govoda se stalno umanjuje. Cijene govoda su jako visoke. Krme se ne može dobiti. Uopće se u cijeloj Europi opaža, da broj živine naglo nazaduje. Svaki će pametan gospodar živinu za plemo čuvati, koliko je više moguće, da ne ostvari korištenje svog gospodarstva.

Žito.

Rumunjsko se je žito u Njemačkoj prodavalo jako skupo. Za turkinju su plaćali 60 K za 100 kg, za ječam 70 K, a za pšenica blizu 100 K. Sada dolazi u Njemačku jako malo rumunjskog žita, jer se rasirila vijest, da misli vlada za tuđe žito uvesti maksimalne cijene. Rumunjsko bi žito na taj način izgubilo više od polovice na stroj vrijednosti. Za Rumunji ne mogu svojim žitom nikamo drugamo nego u Austriju ili Njemačku. Rusi imadu u Odesi na tisuće vagona žita pripravnog za izvoz, ali ga ne mogu prodati, jer su Dardaneli zatvoreni. Srbija i Bugarska imadu i same previse. Ako se u Austriji i Njemačkoj uvedu takodjer za tuđe žito maksimalne cijene, onda je Rumunija u stupici. Žito moraju prodati jer od drugog ne dobivaju novca, a žito će im se konačno pokvariti. Kada bi se cijena snizila kod starih 100 kg za 20 K, onda bi Rumunji imali kod svojih 260.000 vagona štode do 520 milijuna K. Kod nas je cijena za domaću žito niska. Nasa se pšenica prodaje po 35 K, a rumunjski ječam po 70 K. Dakako, prije negoli vlada odredi maksimalne cijene za tuđe žito, mora znati, da li ga imamo dosta doma. Nekoliko vremenena se u Rumunji braniti prodavati žito za polovinu niže, nu najzad će morali popustiti. Cijene žita uopće padaju. U Engleskoj je kvater pao od 51 na 42 silinga, dakle 100 kg do 21 K. Pšenice ima ove godine vrlo mnogo. Amerikanci cijene svoj proizvod ove godine na 952.000 vagona. Toliko je jošje nije nikada bilo. I u Kanadi ima izvanredno mnogo pšenice. Naši su dobili mnogo žita u Poljskoj.

Krumpir.

Kao lani, tako se nadaju i ove godine u Njemačkoj, da ne će pomanjkat potrebno krumpira. U cijeloj Njemačkoj će ga usoditi do 6 milijuna vagona ili na svakog čovjeka 900 kg. Ako se ga makar i 1/2 uporabi za krmu blagu, škrob i možda za pravljene rakije, što ne bi bilo pametno, imal će siromašnji slojevi ipak dosta živeza. Kod nas svi znamo, kako važna hrana je krumpir. Uslijed obilnih klica mnogo ga gnije. U ljubljani je cijena krumpiru 12 h na malo, a 10 h na veliko. Vani se dobije krumpir 9 po 8 K.

Cijene mesa.

Cijene govoda su jako visoke. Dne 30. augusta bilo je u Beču 3668 glava govoda na prodaju. Iz Češke je bilo 1550 glava, iz Ugarska 440, iz Niže Austrije 653, Krave je bilo 2049, volova 951, bikova 668. Pinači su se volovi la 290—318, lla 252—288, lla 290—250. Najvisa cijena bila je 320—333. Krave 204—260, nojviše 320, bikovi 206—300. U Budimpešti je bilo dne 26. augusta na prodaju 2881 glava govoda. Tamo je cijena nešto niža. la volvi su se plaćali 260—280, lizimno

300. Svinjadi bilo je u Beču 8086, što je jako malo, ako se promisli, da je prošle godine bilo svadok utorka 18—22.000 prašica na prodaju. Plaćalo se mesnate: la 390—396, lla 364—378, llla 350—362; debele: la 390—44, lla 380—389, llla 368—378. To su uistinu lijepe cijene i sretni oni seljaci, kojima su pristupne.

Službeni podaci.

C. Kr. vlada izdala je ove dane opširnu knjigu, u kojoj navadja, što se izvuredno učinilo od početka vojske do dne 30. junija, da se olakša ralno breme i za pomoć zajedničkoj državnoj namjeri. Neke podatke iz ove zanimive knjige podal ćemo našim čitateljima: I. Podpora. Kako je poznato, potpora odlučuje na temelju prijavy, što ih poštaje općina, kotarsko povjerenstvo za potpore, u kojemu su članovi zastupnici; političke oblasti (kotarski kapetan ili komar), činovnik pomezog ureda i povjerenik odhora. Proti zaključcima ovog povjerenstva nema prigovora; moguće je samo ponoviti molbu.

Razne vijesti.

C. k. hrvatska velika gimnazija u Pazinu. Školska godina 1915/16, otvorila se dne 18. rujna svečanom službom Božjom. Prijamni i ispitni za I. razred obdržavat će se dne 16., a po pravni i naknadni ispitni dne 16. i 17. rujna. Uspisivanje novih učenika za I. razred bit će dne 16., a za više razrede dne 16. i 17. rujna u gimnazijskom upraviteljstvu. Privatna ženska učiteljska škola (II. IV. tečaj) u Pazinu. Školska godina 1915/16, otvorila se dne 18. rujna svečanom službom Božjom. P o p r a v n i i n a k n a d n i i s p i t n i obdržavat će se dne 17. i 18. rujna.

Kolera u Tratu. Izvještaj o stanju kolere dne 10. septembra 1915:

Dne 8. septembra bilo je u njezi 6, novi slučajevi —, ozdravilo 2 osobe, umrlo — osoba, ostalo je u njezi 5, bacilomno u promatranju 3, u vili „Sanatorio“ je promatranj 7 osoba.

Pućanstvu na avazjenju. Tvrdjavni povjerenik napućuje: Na Goričkom desilo se nepovodano, da su utekli ruski zarobljenici iz radničkih odjeljenja bili upaseni tekarska kako su se čitave dane skitali po prijedjelju. Buduć isti ne poznavaju zemaljskih jezika a su morali doći u doticaj sa pućanstvom, da se provide živežem, te pobudju zneudjene činjenica, da se nije došlo nikakav slučaj prijave o njihovoj nezgodnosti ni kod vojničkih ni kod civilnih oblasti. S toga se upozorava pućanstvo, da svaki onaj, koji prešuti slučajevje ubjeđenja, za koje dozname, odnosno propusti učiniti navodnu prijavu, biva kritičkog nepogodavanja bijeda te prema tome kažnjen. Pućanstvo biva dakle pozvano, da smjesta prijavi ovakva slučajevje kod bližnjeg vojničkog zapovjedništva ili političke oblasti (zapovjedništva oružničke postaje).

Odsteta za kotlove. Uslijed ministarske odredbe plaćat će vojnička oblast za kotlove po 4 K i kg.

Jedni ovako — drugi onako. Kada su u Petrogradu doznali, da je pac Brest-Litovsk, ljudi su po cestama plakali. Međuruskim zarobljenicima njihova ova vijest prouzročila bogzna kakvog uzbuđenja. Jedan izrazio njih (tamo u Štajerskoj) namizje je ruke misleć time reći: Rusiji je ovako velika. To, što se Rusom uzelo je samo toliko, koliko je jedan prst narci.

600.000 bjegunaca skrblja je i skrbi i sada austro-ugarska država. U prvog godini vojske izdala je za nje 150 milijuna kruna.

Dobrovoljni prinosi.

Za hrvatske škole u Puli: Nasa je uprava primila te će predstijeliti svsi sljedjuće prinosne:

Nalporučnik Ivo Sainc kao pretičak preplate . . . . . K 4— Ukupno . . . . . K 4— Prije iskazano . . . . . 2077/14 Sveukupno . . . . . K 2081/14

Oblasno zatvorena gostiona. Gostiona Antuna Polz, Viska ulica br. 19, bje oblasno zatvorena jer je komisijonelo pronadjenja u higijeničnom pogledom nezgodnom.

Reservist prsi za prenosilov glasovnja Ugovotivjet časni u službu po dogovoru. Prijave na administracija liste.

2. Kužne bolesti. Brojke, što nam jih podaje službena knjiga siza po sedmicama do 3. julija ove godine. One nam kažu ovo:

U ovo vrijeme je oboljelo ljudi: na koleri . . . . . 5,584 „ gripci . . . . . 39,497 „ vrućci . . . . . 36,490 „ kozicama . . . . . 6,861 „ pjegastom tifusu 10,769

Iz ovoga vidimo, kakvu važnost ima cijepljenje kozica. Da se ne bilo toliko cijepilo, brojke bi bolesti kozica bile mnogo veće. Ujedno nas ue imenovani iskaz, da su nekohi mjeseći jako pogubljeni. Kulersa se najviše širi od junija do novembra. U drugim je mjesecima broj oboljelih na koleri jako neznanat. Griža je najgora mjeseca septembra i oktobra. Jasno je, da je ova bolest u svezi sa uživanjem nezrelog voća. Vrućica ne miruje niti po zimi. Iste brojke ove bolesti iskazuju mjesece: decembar, marač i juli. Kozice se najviše šire za vrućih dana junija, julija i augusta. Pjegasti tifus nema odredjenog vremena. I januara i julija ima ga jednaki broj.